

Gäller för: Psykiatri

Innehållsansvar: Christina Edvardsson, (chred14), Psykiatrisjuksköterska

Granskad av: Meritxell Casanovas Roca, (merca), Överläkare

Godkänd av: Eva Blixt, (evabl7), Verksamhetschef

Giltig från: 2024-10-07

Giltig till: 2026-09-24

rTMS, repetitiv transkraniell magnetstimulering

Bakgrund

I december 2017 gav Socialstyrelsen ut nya rekommendationer gällande repetitiv transkraniell magnetstimulering (rTMS) för behandling mot medelsvår till svår egentlig depression för vuxna. Socialstyrelsen menar att tillståndet har en stor svårighetsgrad samt att åtgärden rTMS ger effekt på diagnosfrihet (remission) jämfört med skenbehandling. Det vetenskapliga underlaget har därefter blivit starkare och Socialstyrelsen uppgraderade därför rekommendationsgraden till att den bör erbjudas för patienter med medelsvår till svår depression, oavsett vårdnivå.

Precis som med andra behandlingar är det viktigt att rätt indikation säkerställs innan påbörjad behandling. En egentlig depression ska ha varat minst två veckor. Den präglas av nedstämdhet, sömnsvårigheter, hämning eller agitation, skuld känslor, brist på energi och försämrad koncentrationsförmåga. Det finns diagnostiska kriterier enligt såväl ICD 10 som DSM 5. Dessa är likartade, men inte identiska.

Syfte

Syftet med dessa riktlinjer är att säkerställa en god och kvalitetssäker vård vid medelsvår till svår egentlig depression samt tillgodose likartad vård inom Västra Götalandsregionen.

Arbetsbeskrivning

Åtgärden är högfrekvent (50 Hz) repetitiv transkraniell magnetstimulering (rTMS) över vänstra dorsolaterala prefrontala cortex (DLPFC) eller lågfrekvent (1 Hz) rTMS över högra DLPFC.

Vid rTMS alstrar en elektromagnetisk spole ett magnetiskt fält över skalpen vilket skapar en ström i de kortikala hjärnceller som befinner sig nära spolen och som leder till att dessa celler aktiveras. Eftersom hjärnan är organiserad i nätverk påverkas även djupare strukturer.

Under behandlingen är patienten vaken i sittande position. Standardprotokollet inom VGR som används för behandling mot depression är *intermittent theta burst stimulation* (iTBS). Protokollet består av 20 ”pulståg” som kommer med 8 sekunders mellanrum, sammanlagt omkring 3 minuter. Skulle patienten inte tolerera iTBS-stimulering finns möjlighet att använda lågfrekvent stimulering över höger DLPFC, omkring 8 minuter. Patienten får behandlingen en-två gånger varje dag (50 minuters mellanrum vid två behandlingar/dag), måndag till fredag under 3-6 veckors tid. Första besöket tar omkring en timme, därefter tar varje besök omkring en halvtimme.

Behandlingen utvärderas med självskattningsformulär och kontinuerligt sker samtal om behandlingen ska fortlöpa eller avslutas beroende på upplevd effekt. Vanligtvis är en behandlingsperiod mellan 3-6 veckor och patienten får då mellan 20-40 behandlingar.

Patienten utvärderas med MADRS-S, EQ-5D, CGI och CPRS innan påbörjad behandling samt efter avslutad behandling.

Ansvar

Verksamhetschef ansvarar för innehållet i rutinen. Berörd enhetschef ansvarar för att rutinen följs. Avsteg från rutinen rapporteras i Med Control PRO.

Relaterad information

För att kunna erhålla rTMS ska patienten vara fri från bensodiazepiner, ej ha etylproblematik och ha provat SSRI/SNRI i adekvat dos utan tillfredställande effekt. Under pågående rTMS-behandling ska inga förändringar göras i patientens läkemedelslista.

rTMS är en skonsam och tolerabel behandling med få biverkningar. Vanligt förekommande biverkningar är skalpsmärta, huvudvärk och yrsel. Biverkningarna går i regel över efter ett antal behandlingar. Krampanfall är en allvarlig men ovanlig biverkan.

Metallföremål ovanför axelhöjd kan utgöra en kontraindikation för rTMS. Extra försiktighet ska tas vid ICD (inopererad defibrillator) och pacemaker.

Kontraindikation för rTMS är metallföremål i kroppen, det ska inte finnas över hakan. Extra försiktighet ska tas vid krampsjukdom, graviditet, ICD (inopererad defibrillator) och pacemaker.

Behandlingseffekt utvärderas med MADRS, CPRS och EQ-5D innan påbörjad behandling samt efter avslutad behandling.

Det finns ett nationellt kvalitetsregister för rTMS där ansvarig sjuksköterska ansvarar för att registrera data.

Referensförteckning

Socialstyrelsens behandlingsrekommendationer med rTMS vid egentlig depression, senast uppdaterad dec 2017.

Bilagor

[Hälsodeklaration inför behandling med rTMS](#)

[Remissanvisning för repetitiv transkraniell magnetstimulering \(rTMS\)](#)

[Checklista vid uppstart av rTMS-behandling](#)

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Psykiatri

Innehållsansvar: Christina Edvardsson, (chred14),
Psykiatrisjuksköterska

Granskad av: Meritxell Casanovas Roca, (merca), Överläkare

Godkänd av: Eva Blixt, (evabl7), Verksamhetschef

Dokument-ID: SV9020-2109187583-16

Version: 7.0

Giltig från: 2024-10-07

Giltig till: 2026-09-24